

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA TOMASZEWSKY P. POLSCE

(Skarga nr 8933/05)

WYROK

STRASBURG

dnia 15 kwietnia 2014 r.

Wyrok stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi w artykule 44 § 2 Konwencji. Wyrok ten podlega korekcie wydawniczej przed jej opublikowaniem w ostatecznej wersji.

W sprawie Tomaszewscy p. Polsce,

Europejski Trybunał Praw Człowieka (czwarta sekcja), jako izba składająca się z następujących sędziów :

Ineta Ziemele, *przewodnicząca*,

Päivi Hirvelä,

George Nicolaou,

Ledi Bianku,

Zdravka Kalaydjieva,

Krzysztof Wojtyczek,

Faris Vehabović,

oraz Fatoş Aracı, *zastępca kanclerza sekcji*,

obradując na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 marca 2014 r.,

wyduje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu :

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 8933/05) wniesionej w dniu 14 lutego 2005 roku przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na podstawie artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez trzech obywateli polskich Panią Bożenę Tomaszewską oraz Panów Sebastiana i Artura Tomaszewskich („skarżący”).

2. Korzystający z pomocy prawnej skarżący byli reprezentowani przez mecenasa S. Trojanowskiego, adwokata praktykującego w Olsztynie. Rząd polski („Rząd”) był reprezentowany przez jego pełnomocnika Pana Jakuba Wołasiewicza, a następnie przez Panią Justynę Chrzanowską z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący w szczególności zarzucają, że pozbawienie wolności będące wynikiem zatrzymania przez Policję i przetrzymywaniem w komisariacie Sebastiana i Artura Tomaszewskiego oraz ich brata Zbigniewa Tomaszewskiego było niezgodne z prawem. Nadto, skarżący zarzucają, brak możliwości uzyskania odszkodowania za poniesioną szkodę na skutek pozbawienia wolności, które było bezprawne w rozumieniu artykułu 5 § 1 Konwencji.

4. W dniu 20 marca 2007 roku Trybunał podjął decyzję o powiadomieniu Rządu o wpłynięciu skargi. Nadto na mocy artykułu 29 § 1 Konwencji przyjęto, że sprawa zostanie rozpatrzona przez izbę w tym samym czasie zarówno co do dopuszczalności, jak i co do meritum.

STAN FAKTYCZNY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

5. Skarżący, Pan Sebastian Tomaszewski (urodzony w 1981 roku), Pan Artur Tomaszewski (urodzony w 1983 roku) oraz Pani Bożena Tomaszewska, matka wymienionych wyżej skarżących oraz ich brata Zbigniewa Tomaszewskiego (urodzonego w 1989 roku, a zmarłego w 2004 roku) są obywatelami polskimi zamieszkującymi w Ostródzie.

A. Okoliczności sprawy

6. Stan faktyczny sprawy przedstawiony przez strony można streścić jak następuje.

1. Wersja stanu faktycznego przedstawiona przez skarżących

7. W nocy z 30 na 31 sierpnia 2003 roku skarżący wraz z M.K., ich przyjacielem znajdowali się w dyskotecie w okolicznym barze. Przebywali tam od godziny 22.00 do 4.00 nad ranem i nie wychodzili poza jego teren.

8. Około czwartej skarżący zadzwonili po taksówkę. W drodze do domu, około 4.15 zostali zatrzymani przez patrolujących teren policjantów, którzy wyciągnęli ich z taksówki, przeszukali i założyli im kajdanki, nie podając powodu zatrzymania, ani kontroli ich tożsamości. Skarżących zawieziono na posterunek w Ostródzie, a M.K. został odwieziony do domu.

9. Na posterunku skarżącym kazano się rozebrać i zostali poddani kontroli osobistej. Kopano ich, uderzano pałką i zadano im ciosy pięścią. Najmłodszy z nich czternastolatek był również bity; jeden z funkcjonariuszy zadał mu cios pięścią w twarz, w wyniku czego zaczęła mu lecieć krew z nosa i upadł na ziemię. Jego braci, Sebastiana i Artura spotkał podobny los na skutek ciosów zadanych przez innego funkcjonariusza w twarz i w kostki. Następnie czterej funkcjonariusze wyszli na pół godziny na papierosa.

10. Około godz. 5.00, rodzice skarżących, którzy zostali poinformowani o zatrzymaniu przez M.K., przybyli na posterunek, ale nie otrzymali zezwolenia na wejście.

11. Skarżącym zdjęto kajdanki i zbadano zawartość alkoholu w organizmie. Niedługo potem zostali zwolnieni, nie otrzymawszy pomocy medycznej, ani informacji o powodach zatrzymania, Nie zostali również przesłuchani. Nie sporządzono żadnego raportu z ich zatrzymania.

12. Po zwolnieniu, rodzice skarżących zawieźli braci do szpitala w celu przeprowadzenia badań. Z wypisu Sebastiana, przyjętego do szpitala około godz. 6.25 wynika, że miał obrażenia z tyłu głowy oraz na prawej stopie, na

którą założono opatrunek gipsowy oraz, że został wypisany następnego dnia.

2. Wersja stanu faktycznego przedstawiona przez rząd

13. W nocy z 30 na 31 sierpnia 2003 roku, na policję w Ostródzie wpłynęło zawiadomienie o zakłócaniu porządku publicznego w okolicach baru „Bistro”: około północy grupa młodych, wracających z koncertu ludzi miała zostać napadnięta przez inną grupę młodzieży będących klientami wspomnianego baru. Po przybyciu na miejsce i rozpoznaniu sytuacji funkcjonariusze policji zidentyfikowali najbardziej agresywnych osobników, w tym Sebastiana Tomaszewskiego i Artura Tomaszewskiego, którzy zaczepiali przechodzących kierując wobec nich obraźliwe i wulgarne słowa i rzucając butelki w ich kierunku oraz w kierunku pojazdu policji. Funkcjonariusze policji przystąpili do zatrzymania najagresywniejszych sprawców zakłócenia porządku, którzy zostali w kilku turach odstawieni do komisariatu w celu kontroli tożsamości i poddania badaniu alkomatem. Aby uniknąć zatrzymania, niektórzy z młodych ludzi schronili się w barze.

14. Niedługo po czwartej nad ranem, znajdujący się w taksówce skarżący zostali zatrzymani przez patrolujących funkcjonariuszy policji. Przewieziono ich do komisariatu gdzie sprawdzono ich tożsamość i poddano badaniu na obecność alkoholu w organizmie.

15. W notatce sporządzonej odręcznie w dniu 31 sierpnia 2003 roku funkcjonariusz policji zamieścił informację o wynikach badania alkomatem (poziom alkoholu – 0,13 mg/l u Sebastiana oraz brak śladów alkoholu u Artura i Zbigniewa) oraz o czasie, w którym skarżący byli poddani badaniu (godz. 5.27 -Sebastian, godz. 5.16 -Zbigniew, godz.5.41 - Artur). Następnie zatrzymane osoby zostały zwolnione i poinformowane o wszczęciu wobec nich postępowania.

3. Postępowanie mające na celu ustalenie ewentualnego złego traktowania skarżących przez policjantów

a) Postępowanie karne prowadzone przez prokuraturę

16. W dniach 12 i 18 września 2003 roku skarżący złożyli zawiadomienie w Prokuraturze Rejonowej w Ostródzie o popełnieniu przez funkcjonariuszy policji przestępstwa nadużycia władzy. Przedstawili przebieg wydarzeń i zgłosili, że zostali poddani kontroli osobistej. Zarzucili, że zatrzymanie oraz kontrola tożsamości, której zostali poddani były niezgodne z prawem. Zawiadomili o braku sporządzenia protokołu z zatrzymania i co za tym idzie braku możliwości odwołania się w celu sprawdzenia zgodności z prawem tego środka.

17. W październiku 2003 roku prokurator przesłuchał skarżących, a najmłodszego z nich w obecności psychologa. Skarżący oświadczyli, że padli ofiarą pobicia przez funkcjonariuszy. Artur i Zbigniew zeznali, że po

opuszczeniu komisariatu, tylko ich brat Sebastian został poddany badaniu lekarskiemu.

18. W dniach 13 i 14 października 2003 roku prokurator przesłuchał rodziców skarżących, którzy oświadczyli, że po wyjściu z komisariatu ich synowie skarżyli się na bóle spowodowane uderzeniami zadanymi przez funkcjonariuszy. Wszyscy mieli siniaki na pośladkach i plecach, a Sebastian miał spuchniętą nogę. Rodzice wskazali policji, że na koszuli Zbigniewa były ślady krwi, a na koszuli Sebastiana odciski nóg.

19. W dniach 21,22 i 24 października, 18,20 i 20 grudnia 2003 roku oraz 7 i 12 stycznia 2004 roku prokurator przesłuchał policjantów obecnych na miejscu zdarzenia, w tym czterech funkcjonariuszy pozwanych przez skarżących. Policjanci potwierdzili, że doprowadzili skarżących do komisariatu w związku z ich uczestnictwem w awanturze, która miała miejsce w nocy z 30 na 31 sierpnia 2003 roku, jednak stanowczo odrzucili sformułowany przeciw nim zarzut złego traktowania. Zapewnili, że w żadnym razie nie zastosowano wobec skarżących przymusu bezpośredniego. Jeden z funkcjonariuszy wskazał, że w czasie zatrzymania Sebastian Tomaszewski skarżył się na ból w nodze.

20. W listopadzie 2003 roku prokurator przesłuchał świadków, w tym kierowcę taksówki oraz M.K., jak również sześciu młodych ludzi zatrzymanych i doprowadzonych na posterunek w tym samym czasie co skarżący. Tylko jeden z tych młodych ludzi oświadczył, że widział jak policjanci bili skarżących pałką; pozostali oświadczyli, że nie widzieli żeby policjanci stosowali przemoc wobec skarżących. Potwierdzili, że skarżący skarżyli się na bóle w różnych częściach ciała.

21. W grudniu 2003 roku prokurator dopuścił opinię biegłego chirurga dotyczącą pochodzenia obrażeń skarżących. Wnioski dotyczące Sebastiana Tomaszewskiego zostały oparte na złożonym przez niego oświadczeniu oraz na dokumentacji lekarskiej leczenia szpitalnego w dniach od 31 sierpnia do 1 września 2003 roku. Z opinii wynika, iż obrażenia Sebastiana Tomaszewskiego, które spowodowały niezdolność do pracy na okres powyżej siedmiu dni mogły powstać w przedstawionych przez niego okolicznościach. Niemniej jednak nie można było jednoznacznie ustalić ich przyczyny na podstawie niejasnej i niekompletnej dokumentacji medycznej, w której nie wspomniano o urazach twarzy, pleców i pośladków, o których mówił skarżący oraz że urazy głowy mogły powstać w czasie upadku, a uraz nogi mógł nastąpić pod wpływem uderzenia o duży przedmiot lub w wyniku kopnięcia. Opinia wykluczała hipotezę, że obrażenia skarżącego mogły być spowodowane uderzeniem pałką.

22. Wobec braku dokumentacji lekarskiej dotyczącej Artura Tomaszewskiego i Zbigniewa Tomaszewskiego, wnioski biegłego ich dotyczące zostały oparte jedynie na zeznaniach skarżących. Biegły, podkreślając, że oświadczenia te były niejasne i pozbawione obiektywizmu, uznał, że założony, że wersja stanu faktycznego przedstawiona przez

dwóch braci zostałyby udowodniona, obrażenia w postaci śladów otarć na biodrach i udach mogły powstać w opisanych przez nich okolicznościach.

23. Przed zamknięciem śledztwa prokurator przeprowadził szereg identyfikacji i konfrontacji między skarżącymi i pozwanymi funkcjonariuszami policji.

24. W dniu 10 marca 2004 roku prokurator wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa podając w uzasadnieniu, że zebrany materiał dowodowy nie pozwolił stwierdzić, że funkcjonariusze policji popełnili zarzucane im czyny. Prokurator wskazał, że nawet jeśli skarżący doznali obrażeń nie można jednoznacznie stwierdzić, że powstały one w opisany przez nich sposób. Zauważył, że zatrzymanie i przeszukanie skarżących zostało przeprowadzone zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 roku (zob. poniżej punkty 55-57). Podniósł, że w chwili zatrzymania skarżący mogli być podejrzani o popełnienie czynu zabronionego. Dodał, że zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1995 roku (zob. poniżej punkty 63-67) doprowadzenie osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia do jednostki policji w celu ustalenia jej tożsamości albo zmierzenia poziomu alkoholu, wtedy tylko jest równoznaczne z zatrzymaniem podlegającym kontroli sądowej w trybie przewidzianym w kodeksie postępowania karnego, gdy równocześnie dokonane zostało z przyczyn przewidzianych w artykule 15 ustęp 1 pkt. 3 ustawy o Policji. W przedmiotowej sprawie, taka sytuacja nie miała miejsca.

25. W dniu 22 marca 2004 roku skarżący złożyli odwołanie od tego postanowienia do prokuratora okręgowego zarzucając prowadzącym śledztwo brak uczciwości i staranności. Zarzucili, że nie zostali poinformowani o stawianych im zarzutach, że nie otrzymali protokołu z zatrzymania oraz, że nie mogli złożyć zażalenia na bezpodstawne zatrzymanie; podnieśli również, że po zatrzymaniu uniemożliwiono im kontakt z adwokatami i rodzicami.

26. W dniu 28 kwietnia 2004 r. prokurator okręgowy uwzględnił odwołanie skarżących, uchylił postanowienie o umorzeniu i przekazał sprawę do dalszego prowadzenia, podając w uzasadnieniu, że nie ustalono wszystkich okoliczności sprawy. Prokurator okręgowy przekazał prokuraturze rejonowej zalecenia co do czynności śledczych jakie mają być wykonane w czasie dalszego postępowania

27. W ramach dalszego postępowania prokuratura rejonowa ponownie przesłuchała świadków, w tym dwóch młodych ludzi zatrzymanych na posterunku w tym samym czasie co skarżący oraz funkcjonariuszy wykonującym badanie alkomatem. Żaden z przesłuchanych przez prokuraturę świadków nie widział, żeby skarżący byli źle traktowani przez policjantów. Prokuratura przesłuchała również skarżących w celu wyjaśnienia czy zarzucane źle traktowanie miało miejsce po czy też przed przybyciem pozostałych młodych ludzi do komisariatu. Artur i Zbigniew

Tomaszewscy potwierdzili pierwszą hipotezę, w przeciwieństwie do ich brata Sebastiana.

28. W dniu 30 czerwca 2004 roku prokurator rejonowy postanowił o zamknięciu postępowania z takich samych powodów jak w postanowieniu z dnia 10 marca.

29. W następstwie odwołania od tego postanowienia złożonego przez skarżących, w dniu 8 września 2004 roku prokurator okręgowy poinformował ich o przekazaniu akt sprawy do Sądu Rejonowego w Ostródzie.

30. Postanowieniem z dnia 10 września 2004 roku o umorzeniu prokurator zamknął postępowanie w zakresie dotyczącym Zbigniewa Tomaszewskiego, ofiary śmiertelnego wypadku samochodowego zaistniałego w sierpniu 2004 roku.

31. W dniu 15 października 2004 roku Sąd Rejonowy w Ostródzie utrzymał w mocy postanowienie prokuratora z dnia 30 czerwca 2004 roku wobec dwóch starszych braci. Sąd podniósł, że po opuszczeniu posterunku, Artur i Zbigniew Tomaszewscy nie zostali zbadani przez lekarza. Sąd wskazał, że wobec braku dokumentacji lekarskiej mogącej określić charakter i przyczyny doznanych obrażeń, biegły powołany w czasie postępowania nie miał możliwości sprawdzenia wiarygodności zarzutów złego traktowania, której ofiarą mieli paść skarżący na posterunku policji. Sąd zauważył, że podobne stwierdzenie odnosi się do Sebastiana zważywszy na nieprecyzyjność dokumentacji lekarskiej, w której nie wspomniano o niektórych obrażeniach, których miał doznać. Sąd zauważył również, że świadkowie obecni na posterunku w tym samym czasie co skarżący nie potwierdzili zarzutu złego traktowania przez policjantów. Sąd uznał, że tylko jedno zeznanie oskarżające tych funkcjonariuszy nie jest wiarygodne, zważywszy, że świadek ten nie był w stanie wskazać w jakie części ciała skarżących były zadawane ciosy, ponieważ nie widział dokładnie. Sąd nie uwzględnił odwołania w zakresie dotyczącym Zbigniewa z tego względu, że był on małoletni i co za tym idzie odwołanie powinno być wniesione przez rodziców, a nie przez niego samego.

32. Sąd uznał, że podstawa prawna czynności wykonanych przez policjantów wobec skarżących została doprecyzowana w czasie postępowania. Chodziło o naruszenie porządku publicznego co wymagało doprowadzenia skarżących przez policjantów na posterunek w celu ustalenia tożsamości i zmierzenia poziomu alkoholu w organizmie. Sąd podniósł, że w tych okolicznościach doprowadzenie na posterunek było dozwolone i nie podlegało kontroli sądowej.

b) Postępowanie prowadzone przez policję

33. W międzyczasie, w dniu 4 grudnia 2003 roku skarżący złożyli skargę na funkcjonariuszy uczestniczących w opisanych wydarzeniach.

34. W dniu 27 lutego 2004 roku Zastępca Komendanta Powiatowego Policji w Ostródzie poinformował skarżących, że w czasie zakończonego postępowania przygotowawczego ustalono, że policjanci potwierdzili uczestnictwo braci Tomaszewskich w zakłócaniu porządku publicznego. Wyniki postępowania pozwoliły na stwierdzenie, że funkcjonariusze policji przywieźli braci na posterunek w celu ustalenia ich tożsamości i poddania ich badaniu na obecność alkoholu w organizmie, czyli przeprowadzili czynności niezbędne do wszczęcia przeciw nim postępowania karnego. Z uwagi na dużą liczbę sprawców czynności wykonane przez funkcjonariuszy zostały ograniczone do niezbędnego minimum i nie stanowiły zatrzymania w rozumieniu artykułu 15 ustęp 2 Ustawy o Policji i stosownych przepisów kodeksu postępowania karnego, co też wynikało z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1995 roku (zob. pkt. 64-67 poniżej). Sąd funkcjonariusze nie byli zobowiązani do sporządzenia protokołu z zatrzymania. W końcu stwierdzono, że nie zostało ustalone, żeby policjanci nadużyli w jakikolwiek sposób władzy lub zaniedbali wypełnienie ich funkcji czy naruszyli przepisy ustawy z 1982 r. o postępowaniu w sprawach małoletnich.

35. W dniach 10 marca i 26 kwietnia 2004 roku skarżący złożyli kolejną skargę do Komendanta Głównego Policji w Warszawie.

36. W dniu 29 kwietnia 2004 roku Komendant Wojewódzki Policji w Olsztynie, któremu przekazano skargi uznał, że nie ma powodu do wydania innego postanowienia niż te, wydane przez Zastępcę Komendanta Powiatowego Policji w Ostródzie.

4. Postępowania prowadzone przeciwko skarżącym

a) Postępowanie karne prowadzone przeciwko Sebastianowi Tomaszewskiemu i Arturowi Tomaszewskiemu o popełnienie wykroczenia

37. W międzyczasie policja w Ostródzie wszczęła postępowanie karne przeciwko skarżącym o popełnienie wykroczenia (zakłócenie porządku publicznego w nocy z 30 na 31 sierpnia 2003 roku).

38. W dniu 31 grudnia 2003 roku Arturowi Tomaszewskiemu doręczono postanowienie o przedstawieniu zarzutów. W dniu 3 lutego 2004 roku policja w Ostródzie zwróciła się z wnioskiem do sądu rejonowego o wymierzenie kary skarżącemu.

39. W postępowaniu nakazowym, wyrokami odpowiednio z dnia 23 marca i 26 marca 2004 roku, Artur Tomaszewski i Sebastian Tomaszewski zostali uznani winnymi popełnienia zarzucanych im czynów i wobec każdego z nich orzeczono obowiązek odbycia 20 godzin prac społecznie użytecznych.

40. W dniu 13 kwietnia 2004 roku obydwaj skarżący zaskarżyli wydane wobec nich postanowienia i wnieśli o przeprowadzenie w ich sprawie kontrydiktoryjnego postępowania sądowego.

41. W dniu 6 maja 2005 roku Sąd Rejonowy w Ostródzie uznał obydwu skarżących winnych popełnienia zarzucanych im czynów i orzekł wobec Artura Tomaszewskiego karę grzywny w wysokości 600 złotych a wobec Sebastian Tomaszewskiego obowiązek odbycia 20 godzin prac społecznie użytecznych. Sąd oparł się na zeznaniach złożonych przez funkcjonariuszy policji obecnych na miejscu zdarzenia, uznając je za logiczne i przekonujące. Sąd uwzględnił również pozostałe zeznania potwierdzające naruszenie porządku publicznego w okolicach baru „Bistro”, w tym zeznania kierowcy taksówki, kierowniczkę baru oraz jego klientów. Sąd nie uznał za wiarygodne zeznań skarżących, ich młodszego brata i przyjaciół w których zapewniali, że nie widzieli i nie uczestniczyli w zakłócaniu porządku publicznego.

42. Skarżący zaskarżyli to orzeczenie. Podnieśli w szczególności, że ich uczestnictwo w zakłócaniu porządku publicznego nie została potwierdzone przez naocznych świadków oraz, że oskarżenie opierało się jedynie na zeznaniach policjantów. Wnieśli o dopuszczenie dowodu z nagrania z systemu monitoringu.

43. W dniu 23 sierpnia 2005 roku Sąd Okręgowy w Elblągu utrzymał w mocy wyrok wydany w dniu 6 maja 2005 roku.

44. Skarżący zażądali sporządzenia pisemnego uzasadnienia tego wyroku. Z akt sprawy wynika, że skarżący zostali poinformowani, że nie wymaga on uzasadnienia, ponieważ wyrok sądu pierwszej instancji został w całości utrzymany w mocy.

b) Postępowanie dotyczące Zbigniewa Tomaszewskiego

45. We wcześniejszym okresie, w dniu 18 marca 2004 roku przed Sądem Rodzinnym w Ostródzie zostało wszczęte przeciwko Zbigniewowi Tomaszewskiemu postępowanie o zakłócanie spokoju w miejscu publicznym.

46. W dniu 10 września 2004 roku wydano postanowienie o zamknięciu postępowania z uwagi na zgon wyżej wymienionego, który miał miejsce w dniu 17 sierpnia 2004 roku.

47. Pani Bożena Tomaszewska, matka Zbigniewa zaskarżyła postanowienie o zamknięciu z tego względu, że syn został pozbawiony możliwości uznania go za niewinnego zarzucanych mu czynów. Oświadczyła, że pragnie kontynuować postępowanie w własnym imieniu.

48. W dniu 8 października 2004 roku Sąd Okręgowy w Elblągu oddalił wniosek Pani Tomaszewskiej podnosząc, że przedmiotowe postępowanie nie miało na celu rozstrzygnięcia o winie małoletniego, a ustalenie czy powinny być powzięte wobec niego środki wychowawcze, medyczne czy poprawcze. Sąd stwierdził, że po śmierci małoletniego to postępowanie stało się bezprzedmiotowe i co za tym idzie nie mogło być dalej prowadzone.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE I PRAKTYKA

A. Polska Konstytucja

Artykuł 31

1. Wolność człowieka podlega ochronie prawnej.
2. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje.
3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw.

Artykuł 41

1. Każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą. Pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie.
2. Każdy pozbawiony wolności nie na podstawie wyroku sądowego ma prawo odwołania się do sądu w celu niezwłocznego ustalenia legalności tego pozbawienia. O pozbawieniu wolności powiadamia się niezwłocznie rodzinę lub osobę wskazaną przez pozbawionego wolności.
3. Każdy zatrzymany powinien być niezwłocznie i w sposób zrozumiały dla niego poinformowany o przyczynach zatrzymania. Powinien on być w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania przekazany do dyspozycji sądu. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania do dyspozycji sądu nie zostanie mu doręczone postanowienie sądu o tymczasowym aresztowaniu wraz z przedstawionymi zarzutami.
4. Każdy pozbawiony wolności powinien być traktowany w sposób humanitarny.
5. Każdy bezprawnie pozbawiony wolności ma prawo do odszkodowania.

Artykuł 77

1. Każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej.
2. Ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw.

B. Ustawa o Policji z 1990 roku

49. Artykuł 14 ustęp 1 Ustawy o Policji z 1990 roku stanowi, że w granicach swych zadań Policja w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw wykonuje czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno-porządkowe.

50. Artykuł 15 ustęp 1 ustawy przewiduje, że w zakresie czynności wskazanych w artykule 14 policjanci mają, między innymi, prawo do legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości (punkt 1), oraz do

zatrzymywania osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw (punkt 2).

51. Zgodnie z artykułem 15 ustęp 1 punkt 2a) i 3 policja ma prawo do zatrzymania osoby pozbawionej wolności, która zbiegła z miejsca osadzenia lub osoby stwarzającej bezpośrednio zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia.

52. Na mocy artykułu 15 ustęp 1 punkt 5 policja może dokonywać kontroli osobistej w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego.

53. Zgodnie z artykułem 15 ustęp 2 ustawy osobie zatrzymanej na podstawie artykułu 15 ustęp 1 punkt 3 przysługują uprawnienia przewidziane dla osoby zatrzymanej w Kodeksie postępowania karnego.

54. Artykuł 15 ustęp 8 ustawy przewiduje, że Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób postępowania policji przy wykonywaniu uprawnień, o których mowa w szczególności w ustępach 1, 2a, 3 oraz 5 tego artykułu.

C. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 r. (wydane na mocy artykułu 15 ustęp 8 Ustawy o Policji) w sprawie trybu legitymowania, zatrzymania osób, dokonywania kontroli osobistej oraz przeglądania bagaży i sprawdzania ładunku przez policjantów)

55. Na mocy paragrafu 1 punkt 4 rozdział 1 rozporządzenia w granicach swych zadań policja ma prawo, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego, dokonywać kontroli osobistej.

56. Zgodnie z paragrafem 3 rozdziału 2 tego rozporządzenia policja legitymuje (...) gdy niezbędna jest identyfikacja osoby podejrzanego o popełnienie czynu zabronionego lub ustalenie świadków zdarzenia powodującego naruszenie bezpieczeństwa lub porządku publicznego.

57. Paragrafy od 8 do 14 rozdziału 3 rozporządzenia określają procedurę stosowaną w czasie zatrzymania w przypadkach przewidzianych w paragrafie 1 punktu 2 i 3 rozdziału 1 rozporządzenia (które odpowiadają przypadkom przewidzianym w artykule 15 ustęp 1 punkty 2a i 3 Ustawy o Policji (zob. powyżej punkt 51)).

D. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia z 1971 roku

58. Zgodnie z artykułem 19 § 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia dotyczącym czynności sprawdzających w sprawach dotyczących wykroczeń, milicja obywatelska może w granicach swojej właściwości, w celu zebrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie wezwać do złożenia wyjaśnień, zeznań i opinii, jak również do okazania przedmiotu lub dokumentu mającego stanowić dowód w sprawie.

Czynności sprawdzających dokonuje się w miarę możliwości na miejscu popełnienia czynu lub bezpośrednio po jego ujawnieniu.

E. (Nowy) Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia z 2001 roku

59. Zgodnie z artykułem 45 § 1 kodeksu, można zatrzymać osobę ujętą na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia lub bezpośrednio potem w dwóch przypadkach, to jest, jeżeli nie można ustalić jej tożsamości lub/i jeżeli zachodzą podstawy do zastosowania wobec niej postępowania przyspieszonego.

60. Artykuł 54 § 1 stanowi, że policja przeprowadza czynności wyjaśniające w celu ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz zebrania danych niezbędnych do jego sporządzenia. Czynności te w miarę możliwości należy podjąć w miejscu popełnienia czynu bezpośrednio po jego ujawnieniu i zakończyć w ciągu miesiąca.

61. Artykuł 54 § 3 przewiduje, że jeżeli okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, utrwalenie czynności wyjaśniających można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej, zawierającej ustalenia niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie.

F. Kodeks cywilny

62. Artykuł 417 Kodeksu cywilnego reguluje odpowiedzialność Państwa z tytułu czynów niedozwolonych. Zgodnie z nim Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej.

G. Uchwała Sądu Najwyższego dnia 21 czerwca 1995 roku (I KPZ 20/95)

63. Uchwałą z dnia 21 czerwca 1995 roku Sąd Najwyższy orzekający w składzie trzech sędziów wypowiedział się na temat następującego pytania prejudycjalnego: „Czy doprowadzenie osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia do jednostki Policji w celu ustalenia jej tożsamości albo pobrania krwi na ewentualną obecność alkoholu, jest zatrzymaniem podlegającym kontroli sądowej w trybie przewidzianym w rozdziale 23 kodeksu postępowania karnego? „

64. Sąd Najwyższy orzekł, że doprowadzenie do jednostki policji w warunkach opisanych w pytaniu prejudycjalnym jest zatrzymaniem

podlegającym kontroli sądowej jedynie gdy zostało dokonane z przyczyn przewidzianych w artykule 15 ustęp 1 punkt 3 Ustawy o Policji.

65. Według Sądu Najwyższego, takie doprowadzenie osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia do jednostki Policji w celu dokonania niezbędnej czynności wyjaśniającej lub określonej czynności dowodowej jest dozwolone także w przypadku gdy zachodzi w okolicznościach przewidzianych w artykule 15 ustęp 1 punkt 3 Ustawy o Policji.

66. Pomimo, że ani w przepisach Kodeksu postępowania karnego ani Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia takiego doprowadzenia na posterunek wyraźnie się nie wyszczególnia to jednak jest ono dozwolone jako niezbędna metoda przeprowadzania czynności policyjnych. Może się bowiem zdarzyć, że dokonanie czynności, o których mowa w artykule 19 § 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia lub w artykule 14 ustawy o Policji musi nastąpić w odpowiednio przystosowanych warunkach lokalowych, a nie w miejscu publicznym. Tak sytuacja może dotyczyć na przykład ustalenia tożsamości osoby ujętej na gorącym uczynku, które nie ma wymaganych dokumentów, dokonania czynności dokładnego przeszukania osoby lub pobrania dla celów dowodowych próbki krwi.

67. Według Sądu Najwyższego, takie doprowadzenie, jeśli nie nastąpi na podstawie artykułu 15 ustęp 1 punkt 3 ustawy o Policji nie podlega kontroli sądowej na podstawie artykułu 23 Kodeksu postępowania karnego. W przypadku ewentualnych nadużyć prawa wobec osoby czasowo pozbawionej swobody z powodu doprowadzenia na posterunek, pokrzywdzony może zastosować środek prawnego reagowania w postaci pociągnięcia winnego funkcjonariusza do odpowiedzialności karnej, dyscyplinarnej lub cywilnej.

H. Przepisy kodeksu postępowania karnego dotyczące odszkodowania za niesłuszne zatrzymanie lub aresztowanie

68. Rozdział 58 kodeksu postępowania karnego zatytułowany „Odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie” stanowi, że w przypadku niesłusznego skazania lub zastosowania środka pozbawienia wolności, o którym postanowiono w czasie postępowania karnego przysługuje odszkodowanie od Skarbu Państwa”

69. We właściwych częściach, artykuł 552 stanowi :

„1. Oskarżonemu, który w wyniku wznowienia postępowania lub kasacji został uniewinniony lub skazany na łagodniejszą karę, służy od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę oraz zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wykonania względem niego w całości lub w części kary, której nie powinien był ponieść.

(...)

4. Odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje również w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania.,,

I. Uchwały Sądu Najwyższego

70. Jednym z zadań polskiego Sądu Najwyższego jest czuwanie na ujednoczeniu orzecznictwa. Zadanie to jest wykonywane głównie poprzez uchwały przyjmowane w razie konieczności wyjaśnienia odpowiednich przepisów prawa lub rozwiązania budzącego wątpliwości zagadnienia prawnego powstałego w czasie sporu.

71. Podejmowana przez Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów uchwała w przedmiocie pytania prejudycjalnego zadanego przez sąd niższej instancji w ramach toczącego się przed nim postępowania wiąże jedynie formalnie ten sąd i tylko w zakresie konkretnego toczącego się przed nim postępowania.

PRAWO

I. *LOCUS STANDI* PANI TOMASZEWSKIEJ

72. Trybunał zauważa, że Zbigniew Tomaszewski zmarł w wieku piętnastu lat, w dniu 17 sierpnia 2004 roku, to jest około sześć miesięcy przed wniesieniem niniejszej skargi. Trybunał musi zbadać czy Pani Tomaszewska, matka Zbigniewa może występować przed Trybunałem zamiast zmarłego.

73. Rząd nie sprzeciwił się wniesieniu skargi przez Panią Tomaszewską z wyjątkiem zarzutu opartego na artykule 6 Konwencji.

74. Trybunał przypomina, że istnienie ofiary naruszenia to znaczy osoby, której zarzucane naruszenie prawa zagwarantowanego przez Konwencję dotyczy bezpośrednio, jest niezbędne do uruchomienia mechanizmu ochrony przewidzianego przez Konwencję, chociaż to kryterium nie musi być stosowane rygorystycznie, mechanicznie i bezwzględnie w czasie trwania postępowania (*Karner p. Austrii*, nr 40016/98, § 25, ETPC 2003-IX). Aby skarżący mógł być uznany za ofiarę naruszenia Konwencji, musi wykazać, że został bezpośrednio dotknięty przez kwestionowany środek (*Sanles Sanles p. Hiszpanii* (post.), nr 48335/99, ETPC 2000-XI, *Kaburov p. Bułgarii* (post.), nr 9035/06, §§ 51-53, dn. 19 czerwca 2012 r.).

75. Trybunał przypomina następnie, że osoba blisko powiązana rodzinnie - tak jak rodzic i dziecko - z osobą, która zmarła lub zniknęła w okolicznościach za które jest odpowiedzialne Państwo jest uprawniona do

występowania przez Trybunałem (*Biç i inni p. Turcji*, nr 55955/00, §§ 22-23, dn. 2 lutego 2006 r.) . Chodzi tu o szczególną sytuację wynikającą z charakteru zarzucanego naruszenia oraz ze względów wynikających ze skutecznego stosowania jednego z fundamentalnych przepisów systemu Konwencji.

76. Nadto, Trybunał przypomina, że skargi oparte na artykule 3 Konwencji mogą być wnoszone do Trybunału przez bliską osobę w przypadku gdy śmierć krewnego nastąpiła w wyniku doznanego przez nią złego traktowania (*Keenan p. Zjednoczonemu Królestwu*, nr 27229/95, §§ 83-116, ETPC2001-III).

77. Co do praw wynikających z artykułu 5 Konwencji, Trybunał orzekł, że należą one do kategorii praw niezbywalnych (*Sanles*, wyżej cytowane postanowienie, § 64, oraz *Gengoux p. Belgii* (post.), nr 76512/11, § 37, dn. 11 września 2012r.).

78. Niemniej jednak, w niektórych sprawach dotyczących zarzutów opartych na artykułach 5,6, i 8 Konwencji Trybunał uznał, że bliscy mogą skorzystać z uprawnienia ofiary naruszenia i wnieść skargę do Trybunału, jeżeli wykażą moralną wolę oczyszczenia zmarłego z orzeczonej wobec niego winy (*Nolkenbockhoff p. Niemcom*, nr 10300/83, § 33, dn. 25 sierpnia 1987 r.).

79. W przedmiotowej sprawie, Trybunał zauważa, że nie twierdzi, iż Zbigniew Tomaszewski zmarł na skutek okoliczności, za które byłoby odpowiedzialne Państwo, a w szczególności na skutek złego traktowania przez policjantów. Krajowe postępowanie prowadzone w sprawie złego traktowania zakończyło się umorzeniem wobec braku potencjalnego pokrzywdzonego. Sprawa przed sądem rodzinnym została również zamknięta w związku ze śmiercią wyżej wymienionego. Trybunał podkreśla, że to drugie postępowanie, tak jak to stwierdził sąd w ostatnim orzeczeniu, nie miało na celu rozstrzygnięcia o winie małoletniego a ustalenie czy powinny być powzięte wobec niego środki wychowawcze, medyczne czy poprawcze. Trybunał zauważa, że obydwie postępowania były ściśle związane z osobą zmarłego.

80. Pani Tomaszewska może czuć się dotknięta okolicznościami, które miały się wydarzyć w czasie zatrzymania jej syna. Jednak, prawo, o które wnosi z tytułu artykułów 3, 5 i 6 Konwencji są, w przedmiotowej sprawie, zdecydowanie osobiste i niezbywalne.

81. Z tego wynika, że Pani Tomaszewska nie może być dochodzić uznania jej za ofiarę naruszenia praw jak wymaga tego artykuł 34 Konwencji, oraz, że skarga, pod warunkiem, że dotyczy ona skarżącej, musi być oddalona jako sprzeczna *ratione personae* z Konwencją, w rozumieniu artykułu 35 §§ 3 i 4 Konwencji.

II. NARUSZENIE ARTYKUŁU 3 KONWENCJI

82. Na podstawie artykułu 3,8 i 13 Konwencji skarżący podnieśli zarzut złego potraktowania przez policjantów oraz, że nie przeprowadzono skutecznego postępowania karnego w tej sprawie.

83. Trybunał uważa za stosowne rozpatrzenie tylko na podstawie artykułu 3 Konwencji wszystkich zarzutów skarżących w związku ze złym potraktowaniem przez policję:

„Nikt nie może być poddany torturom ani niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu lub karaniu.”

84. Rząd przywołuje niewyczerpanie krajowych środków odwoławczych gdyż po zakończeniu postępowania karnego, a przed wniesieniem sprawy do Trybunału, dwaj starsi bracia nie wnieśli prywatnego aktu oskarżenia przeciwko funkcjonariuszom policji, mimo możliwości przewidzianej w artykule 157 § 4 Kodeksu postępowania karnego.

85. Co do meritum, Rząd utrzymuje, że skarżący nie zostali poddani traktowaniu niezgodnemu z artykułem 3 Konwencji. Artur Tomaszewski nie przedstawił żadnego dowodu mogącego potwierdzić jego domniemane obrażenia. Natomiast dowody dotyczące obrażeń jego brata Sebastiana wykazują, że uraz stopy nastąpił przed zatrzymaniem przez policję. Oprócz tego, według Rządu, zarzuty skarżących nie zostały poparte przez żadnego naoczego świadka.

86. Nadto Rząd uważa, że zarzuty skarżących na, w ich mniemaniu, poniżającą kontrolę osobistą, której zostali poddani są niespójne, niewiarygodne i nie mają poparcia w materiale dowodowym. Tylko Artur i Zbigniew Tomaszewscy zeznali, że kazano im się rozebrać do przeszukania osobistego, natomiast ich brat Sebastian nie przedstawił takiego zarzutu w czasie zeznań w prokuraturze. Rząd zakłada, że w czasie zatrzymania oraz po przybyciu na posterunek policjanci mogli przeszukać im kieszenie. A ten dozwolony przez artykuł 15 ustęp 1 punkt 4 Ustawy o Policji środek jest zgodny z prawem i był uzasadniony w świetle okoliczności sprawy.

87. Rząd ponadto podnosi, że postępowanie karne prowadzone w związku z zarzutami skarżących spełniło wymagania artykułu 3 Konwencji. Czynności dochodzeniowo-śledcze zostały wszczęte bez zbędnej zwłoki i były prowadzone bez udziału funkcjonariuszy, którzy uczestniczyli w zdarzeniu oraz przesłuchano tych policjantów, jak również funkcjonariuszy obecnych na miejscu zdarzenia. Rząd zauważa, że prokuratura zebrała dowody z zeznań osób zatrzymanych na miejscu zdarzenia w tym samym czasie co skarżący oraz przesłuchała osoby niezaangażowane bezpośrednio w to wydarzenie, ale obecne na jego miejscu. Nadto, prokuratura przeprowadziła czynności identyfikacyjne i konfrontacje między skarżącymi i pozwanymi funkcjonariuszami policji oraz zebrała stosowną dokumentację lekarską, w tym opinię biegłego z zakresu medycyny. Nie można przypisać władzom, że opinia biegłego była niejednoznaczna.

Następnie Rząd wskazuje, że w wyniku uchylecia pierwszego postanowienia o umorzeniu, zostały wykonane dodatkowe czynności. Jednak zarzuty skarżących nie znalazły poparcia w zebranych materiale dowodowym i w związku z tym postępowanie zostało zamknięte, a zasadność tego postanowienia została potwierdzona przez sąd.

88. Rząd dodaje, że przeprowadzone niezależnie od postępowania prokuratury wewnętrzne postępowanie policji nie potwierdziło również zarzutów skarżących wobec funkcjonariuszy policji.

89. Skarżący podtrzymują zarzuty i podkreślają brak skutecznego działania prokuratury.

90. W przedmiotowej sprawie Trybunał nie uważa za konieczne wypowiedanie się w kwestii czy krajowe środki odwoławcze zostały wyczerpane, ponieważ, tak czy inaczej, zarzut jest niedopuszczalny z innego powodu.

91. Trybunał przypomina, że złe traktowanie, które wchodzi w zakres artykułu 3 Konwencji, powinno odznaczać się pewnym minimalnym stopniem dolegliwości. Ocena tego minimum jest co do zasady względna; zależy od wszystkich elementów stanu faktycznego, a szczególnie od czasu trwania traktowania, jego skutków dla stanu psychofizycznego, a także niekiedy od płci, wieku i stanu zdrowia ofiary.

92. Trybunał powtarza również, że jeżeli osoba doznaje obrażeń w chwili zatrzymania przez policję i będąc wówczas całkowicie pod kontrolą funkcjonariuszy policji, to każde doznane w tym czasie obrażenie przemawia za tym, iż w czasie zatrzymania mogło dojść do naruszenia (zob. *Salman p. Turcji* [WI], nr 21986/93, § 100, ETPC 2000-VII). Na państwie spoczywa obowiązek udzielenia przekonującego wyjaśnienia, co spowodowało te obrażenia oraz przedstawienia dowodów podających w wątpliwość zarzuty pokrzywdzonego, a szczególnie jeśli zarzuty są poparte dokumentacją lekarską (*Selmouni p. Francji* [WI], nr 25803/94, § 87, ETPC 1999-V, *Altay p. Turcji*, nr 22279/93, § 50, dn. 22 maja 2001 r., *Dzwonkowski p. Polsce*, nr 46702/99, § 48, dn. 12 kwietnia 2007 r. oraz *Lewandowski i Lewandowska p. Polsce*, nr 15562/02, § 58, dn. 13 stycznia 2009 r.).

93. Trybunał przypomina również, że zarzut złego traktowania musi być poparty przez odpowiedni materiał dowodowy. Badając sprawę Trybunał stosuje kryterium dowodu „ponad jakąkolwiek wątpliwość”, jednakże dowód taki może wynikać ze współistnienia wystarczająco silnych, jasnych i spójnych przesłanek lub z podobnego, niepodważalnego domniemania faktycznego (*Berktaş p. Turcji*, nr 22493/93, § 165, dn. 1 marca 2001 r., *Jasiński p. Polsce*, nr 72976/01, § 35, dn. 6 grudnia 2007 r., *Grimailovs p. Łotwie*, nr 6087/03, § 101, dn. 25 czerwca 2013 r.).

94. Następnie Trybunał przypomina, że jeżeli osoba w sposób wiarygodny twierdzi, że została potraktowana przez policję lub inne organy państwowe w sposób niezgodny z artykułem 3 Konwencji, to na Państwie

cięży obowiązek przeprowadzenia skutecznego postępowania w tej sprawie (*Assenov i inni p. Bułgarii*, nr 24760/94, § 102, dn. 28 października 1998 r., *Labita p. Włochom* [WI], nr 26772/95, § 131, ETPC 2000-IV, oraz *Sorokins i Sorokina p. Łotwie*, nr 45476/04, § 95, dn. 28 maja 2013 r.). Jednak, nie chodzi tu o zobowiązanie rezultatu ale o zobowiązanie użycia środków. Władze winny podjąć, będące w ich dyspozycji, uzasadnione kroki aby uzyskać dowody w sprawie (*Šečić p. Chorwacji*, nr 40116/02, § 54, ETPC 2007-VI).

95. W tym kontekście wymóg przestrzegania terminów i należytej staranności rozumie się sam przez się. Ważne jest by czynności śledcze były prowadzone w krótkim czasie, gdyż upływ czasu wpływa negatywnie na ilość i jakość dostępnych dowodów, a brak staranności nasuwa wątpliwości co do dobrej wiary prowadzonego śledztwa i powoduje, że ciężkie przeżycia na które narażone zainteresowane osoby trwają dalej (*Paul i Audrey Edwards p. Zjednoczonemu Królestwu*, nr 46477/99, § 86, ETPC 2002-II).

96. Co do funkcjonariuszy prowadzących postępowanie, to dla jego skuteczności po pierwsze ważne jest, żeby osoby odpowiedzialne za jego prowadzenie nie były zależne od osób zamieszanych w zaistniałe wydarzenia; z jednej strony nie mogą im podlegać hierarchicznie, a z drugiej muszą być od nich niezależne w praktyce (zob. na przykład, *Slimani p. Francji*, nr 57671/00, § 32, ETPC 2004-IX, oraz wyżej cytowany *Paul i Audrey Edwards*, § 70, *Yotova p. Bułgarii*, nr 43606/04, § 77, dn. 23 października 2012 r., oraz *Bursuc p. Rumunii*, nr 42066/98, § 103, dn. 12 stycznia 2005r.).

97. Trybunał przypomina w końcu, że w przypadku krajowego postępowania, zadaniem Trybunału nie jest zastępowanie własną wizją sprawy sposobu w jaki ją postrzegają sądy, do których, co do zasady, należy zbadanie zebranych danych (*Jasar p. byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii* nr 69908/01, § 49, dn. 15 stycznia 2007 r.) . Chociaż Trybunał nie jest związany orzeczeniami sądów krajowych, to potrzebne są jednak przekonujące dowody by mógł orzec inaczej.

98. W przedmiotowej sprawie Trybunał podnosi, że w otrzymanym przez Sebastiana Tomaszewskiego zaświadczeniu lekarskim, które otrzymał w czasie badania a na które się udał po wyjściu z komisariatu, jest mowa o obrażeniach głowy i prawej stopy. Trybunał zauważa, że biegły powołany w czasie postępowania w sprawie naruszeń policji stwierdził, że obrażenia te spowodowały niezdolność do pracy na okres powyżej siedmiu dni. Zdaniem Trybunału obrażenia doznane przez Sebastiana Tomaszewskiego są wystarczająco poważne by wejść w zakres zastosowania artykułu 3.

99. Trybunał zauważa natomiast, że w przeciwieństwie do starszego brata, Artur Tomaszewski nie przedstawił żadnego dowodu na poparcie doznanych obrażeń. Ten skarżący nie zwrócił się o pomoc medyczną po opuszczeniu komisariatu i nie wytłumaczył z jakiego powodu nie udał się do lekarza na badanie.

100. Trybunał podnosi, że postępowanie karne prowadzone przez organy krajowe w sprawie złego traktowania skarżących zakończyło się wydaniem postanowienia o umorzeniu z powodu braku dowodów, na podstawie których można by zarzucić funkcjonariuszom spowodowanie tych obrażeń. Postanowienie o umorzeniu zostało uzasadnione zebranymi w sprawie dowodami, w tym opinią lekarską sporządzoną na wniosek władz przez biegłego chirurga.

101. Trybunał zauważa, że biegły stwierdził w sprawie Sebastiana Tomaszewskiego, iż nie można jednoznacznie stwierdzić pochodzenia obrażeń jakich skarżący doznał w głowę i stopę. Z uwagi na ogólnikowy opis oraz brak szczegółów dotyczących przyczyn obrażeń w przedstawionej przez skarżącego dokumentacji lekarskiej, biegły nie był w stanie stwierdzić, która wersja faktów skarżącego czy policjantów była bardziej wiarygodna z medycznego punktu widzenia. Jednocześnie biegły wykluczył wersję skarżącego, że doznane przez niego obrażenia powstały od uderzeń policyjną pałką.

Opinia biegłego ujawniła również, że w dokumentacji lekarskiej nie ma mowy o niektórych obrażeniach zgłaszanych przez skarżącego. Trybunał stwierdza, że nie można czynić odpowiedzialnymi władz krajowych za niepełną dokumentację lekarską przedstawioną przez skarżącego, wzięwszy pod uwagę, że została ona sporządzona przez lekarza ze szpitala publicznego gdzie skarżący udał się z własnej woli, a nie na polecenie władz. Trybunał sądzi, że skarżący powinien dopilnować, by wszystkie obrażenia, których spowodowanie zarzucano funkcjonariuszom znalazły się w dokumentacji lekarskiej.

102. Co do Artura Tomaszewskiego, Trybunał podnosi, że wobec braku jakiegokolwiek zaświadczenia lekarskiego, biegły nie był w stanie ustalić, jedynie na podstawie opisu faktów przekazanego przez skarżącego, przyczyn jego domniemanych obrażeń.

103. Trybunał podnosi, że oprócz wyżej wspomianej dokumentacji lekarskiej władze zgromadziły inny materiał dowodowy, w tym szereg zeznań. Niemniej jednak, żaden z dowodów, a w szczególności zeznania młodych ludzi zatrzymanych przez policję w tym samym czasie co skarżący, nie potwierdziły zarzutów złego traktowania. Jedyne zeznanie, które mogło służyć jako dowód do oskarżenia policjantów zostało oddalone przez sąd jako niewiarygodne. W czasie postępowania przez Trybunałem skarżący nie przedstawili żadnego dodatkowego dowodu mogącego zakwestionować stwierdzenia władz krajowych.

104. Wzięwszy powyższe pod uwagę, Trybunał uważa, że zarzuty złego traktowania skarżących nie zostały poparte dowodami na tyle, aby Państwo zostało zobowiązane do przedstawienia wyjaśnienia co do przyczyn powstania obrażeń, których doznanie zarzucają skarżący. Zdaniem Trybunału, domniemanie, że obrażenia doznane w czasie zatrzymania wynikają z czynności władz, w przedmiotowej sprawie, może być

podważone ponieważ zatrzymanie skarżących miało miejsce w godzinach gwałtownych walk między młodymi ludźmi, w których skarżący aktywnie uczestniczyli, jak orzekł sąd w maju 2005 roku w czasie prowadzonego przeciw nim postępowania.

105. W przedmiocie skargi dotyczącej ponizającego przeszukania, któremu, jak twierdzą skarżący, zostali poddani, Trybunał przypomina, że kontrola osobista może być czasami konieczna w celu zapewnienia bezpieczeństwa, ochrony porządku lub zapobieżenia przestępstwu; w każdym przypadku musi być przeprowadzona zgodnie ze stosownymi procedurami (*Bülent Barmaksiz p. Turcji (post.)*, nr 1004/03, dn. 23 października 2007 r.).

106. W przedmiotowej sprawie Trybunał zauważa, że władze oddaliły zarzut skarżących dotyczący nadużycia w czasie przeprowadzonej na ich osobach kontroli osobistej podając, że środek ten został zastosowany zgodnie z prawem. Trybunał odnotowuje, że ustawa o Policji oraz przyjęte na jej podstawie rozporządzenie zezwalają funkcjonariuszom policji na przeprowadzanie czynności kontroli osobistej w przypadku istnienia podejrzenia popełnienia przestępstwa oraz, że skarżący, zostali poddani kontroli osobistej w związku z podejrzeniem naruszenia przez nich porządku publicznego. Trybunał nie dysponuje dowodami mogącymi wykazać, że objęta postępowaniem kontrola została dokonana w upokarzający sposób przekraczający stopień który jest wpisany w ten zgodny z prawem środek (*Dell'anna p. Włochom (post.)*, nr 16702/04, dn. 1 września 2009 r.).

107. W kwestii zarzutów skarżących dotyczących założenia im kajdanek w czasie doprowadzania do komisariatu, Trybunał zauważa, że nie wydaje się, żeby skarżący podnieśli ten aspekt zarzutu przed władzami krajowymi, a poza tym zarzut nie został poparty dowodami.

108. Co do aspektu proceduralnego sprawy, Trybunał zauważa, że w przedmiotowej sprawie władze krajowe przeprowadziły dwa postępowania mające na celu wyjaśnienie zdarzeń będących przyczyną zarzutów skarżących.

109. Trybunał podnosi, że postępowanie prowadzone przez prokuraturę, w czasie którego przeprowadzono szereg czynności dochodzeniowo-śledczych trwało łącznie z etapem sądowym rok i miesiąc. Przesłuchano pozwanych funkcjonariuszy i szereg świadków, w tym osoby które naruszyły porządek publiczny w nocy z 30 na 31 sierpnia 2003 roku w Ostródzie oraz zebrano stosowaną dokumentację lekarską. Trybunał uważa, że właściwe władze podjęły odpowiednie, pozostające w ich dyspozycji czynności, w celu uzyskania dowodów dotyczących zdarzenia. Trybunał zauważa, że postanowienie o zamknięciu postępowania karnego uzasadnione brakiem dowodów na poparcie zarzucanych funkcjonariuszom czynów zostało poddane kontroli sądu, która nie wykazała żadnego naruszenia zasad postępowania.

Trybunał zauważa, że skarżący nie podnieśli ani przed władzami krajowymi, ani przed Trybunałem, że prowadzący postępowanie karne byli w jakikolwiek sposób zależni od funkcjonariuszy zamieszanych w sprawę. Trybunał nie dysponuje innymi dowodami, które pozwoliłyby na inny osąd.

110. W przedmiocie postępowania prowadzonego, niezależnie od postępowania prokuratorskiego, przez policję Trybunał zauważa, że zakończyło się ono porównywalnym do prokuratorskiego rozstrzygnięciem.

111. W tych okolicznościach Trybunał uważa, na podstawie przedstawionych mu dowodów nie jest możliwe ustalenie czy doznane przez skarżących obrażenia powstały w wyniku działań, które można by było przypisać funkcjonariuszom państwowym (zob. *Petyo Popov p. Bułgarii*, nr 75022/01, § 57, dn. 22 kwietnia 2009 r., *Timur p. Turcji*, nr 29100/03, § 33, dn. 26 czerwca 2007 r.). Trybunał nie dysponuje żadnymi jednoznacznymi danymi, które pozwoliłyby na inną niż władz krajowych ocenę stanu faktycznego w kwestii pochodzenia obrażeń skarżących (*Marinov p. Bułgarii*, nr 37770/03, § 80, dn. 30 września 2010 r.). Nadto, w aktach sprawy nie ma żadnej informacji, która wskazywałaby, że władze nie podjęły właściwych czynności w celu uzyskania dowodów w sprawie zarzucanych czynów i prowadzenia skutecznego postępowania w rozumieniu artykułu 3 Konwencji.

112. Na podstawie artykułu 35 §§ 3 (a) oraz 4 Konwencji, Trybunał oddala zatem zarzut oparty na artykule 3 Konwencji jako oczywiście bezzasadny.

III. DOMIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 5 KONWENCJI

113. Skarżący podnoszą szereg zarzutów związanych z pozbawieniem ich wolności w wyniku zatrzymania i przetrzymywania w komisariacie. Zarzucają w szczególności arbitralny charakter tego środka, brak kontroli sądowej oraz niemożność uzyskania odszkodowania za poniesioną szkodę spowodowaną jego zastosowaniem. Skarżący przywołują artykuł 5 Konwencji, którego stosowna do przedmiotowej sprawy część brzmi następująco :

„ 1. Każdy ma prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego. Nikt nie może być pozbawiony wolności, z wyjątkiem następujących przypadków i w trybie ustalonym przez prawo:

(...)

- c) zgodnego z prawem zatrzymania lub aresztowania w celu postawienia przed właściwym organem, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zagrożonego karą (...)

(...)

4. Każdy, kto został pozbawiony wolności przez zatrzymanie lub aresztowanie, ma prawo odwołania się do sądu w celu ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności

pozbawienia wolności i zarządzenia zwolnienia, jeżeli pozbawienie wolności jest niezgodne z prawem.

5. Każdy, kto został pokrzywdzony przez niezgodne z treścią tego artykułu zatrzymanie lub aresztowanie, ma prawo do odszkodowania.

A. Dopuszczalność skargi

Spełnienie zasady sześciu miesięcy

114. W przedmiotowej sprawie Trybunał zauważa, że w wydanych w czasie postępowania prowadzonego w sprawie przemocy policji wykazano, że trwające do 31 sierpnia 2003 roku pozbawienie wolności skarżących nie podlegało kontroli sądowej (zob. punkty 24 i 31 powyżej). Tak więc, wzięwszy pod uwagę, że niniejsza skarga została wniesiona w dniu 14 stycznia 2005 roku, to jest ponad rok i pięć miesięcy po zaskarżonym pozbawieniu wolności pojawia się pytanie czy zasada sześciu miesięcy jest przestrzegana.

115. Trybunał przypomina w tym kontekście, że niepodniesienie zarzutu wstępnego na podstawie zasady sześciu miesięcy przez pozwany Rząd nie zwalnia Trybunału z obowiązku rozpatrzenia z urzędu czy skarżący spełnili ten wymóg (*Walker p. Zjednoczonemu Królestwu* (post.), nr 34979/97, ETPC 2000-I).

Nadto Trybunał przypomina, że termin sześciu miesięcy biegnie począwszy od wydania prawomocnego postanowienia w ramach procesu wyczerpania krajowych środków odwoławczych. Zainteresowana osoba musi wykorzystać krajowe środki odwoławcze, które mogą się okazać skuteczne i wystarczające do rozwiązania jego sprawy (*Moreira Barbarosa p. Portugalii* (post.), nr 65681/01, dn. 29 kwietnia 2004 r.). Pod uwagę mogą być brane środki zwyczajne i skuteczne, jako że skarżący nie może wydłużyć sztywnego terminu nałożonego przez Konwencję poprzez składanie nieodpowiednich lub mylnych wniosków do organów lub instytucji, które nie mają mocy ani kompetencji do zapewnienia faktycznego zadośćuczynienia w przypadku skargi dotyczącej Konwencji (*Fernie p. Zjednoczonemu Królestwu* (post.), nr 14881/04, dn. 5 stycznia 2006 r.).

116. Jeżeli od samego początku jest oczywiste, że skarżący nie dysponuje skutecznym środkiem odwoławczym, termin sześciu miesięcy biegnie od dnia, w którym zdarzenie lub środek będące przedmiotem skargi miało miejsce, lub od dnia, w którym skarżący uzyskał wiedzę na ich temat bądź odczuwa ich skutki lub szkodę (*Dennis i inni p. Zjednoczonemu Królestwu* (post.), nr 76573/01, dn. 2 lipca 2002 r.).

117. Trybunał zauważa, że rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie władz krajowych, iż pozbawienie wolności skarżących nie podlegało

kontroli sądowej było oparte na uchwale podjętej przez Sąd Najwyższy w dniu 21 czerwca 1995 roku. Trybunał zauważa, że w tej samej uchwale Sąd Najwyższy stwierdził, że w przypadku popełnienia nadużyć prawa wobec osoby czasowo pozbawionej swobody dysponowania swoją wolnością z powodu niepodlegającego kontroli sądowej doprowadzenia, poszkodowany może złożyć skargę mającą na celu pociągnięcie winnego funkcjonariusza do odpowiedzialności karnej, dyscyplinarnej lub cywilnej za czyn niedozwolony.

118. W przedmiotowej sprawie, odpowiednio jedenaście i siedemnaście dni po zwolnieniu skarżący, zgodnie z wyżej przytoczonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, złożyli skargę na działania funkcjonariuszy, w której podnieśli zarzut niezgodnego z prawem pozbawienia wolności. W postanowieniu z dnia 10 marca 2004 roku, będącym odpowiedzią na ten zarzut, Prokurator Rejonowy w Ostródzie stwierdził, że zaskarżone pozbawienie wolności odbyło się zgodnie z prawem. Postanowienie prokuratora w tym zakresie zostało utrzymane w mocy w dniu 15 października 2004 roku przez Sąd Okręgowy w Ostródzie. Natomiast niniejsza skarga została wniesiona do Trybunału po około czterech miesiącach od wydania postanowienia przez sąd rejonowy.

119. Wziąwszy powyższe pod uwagę, Trybunał sądzi, że w szczególnych okolicznościach przedmiotowej sprawy nie można zarzucić skarżącym, że wniesli, przed wniesieniem sprawy do Trybunału, odwołanie, które zgodnie z orzecznictwem krajowego sądu najwyższej instancji stanowi jedyny sposób zawiadomienia krajowych władz o niezgodnym z prawem pozbawieniem wolności (zob. analogicznie *Ahtinen p. Finlandii* (post.), nr 48907/99, dn. 31 maja 2005 r.).

120. Trybunał uważa więc, że w odniesieniu do przedmiotowego zarzutu, termin sześciu miesięcy zaczął biec od dnia 15 października 2004 roku, to jest od dnia wydania postanowienia Sądu Rejonowego w Ostródzie, a co za tym idzie został przedstawiony w terminie.

121. Trybunał stwierdza, że ta część skargi nie może być uznana za oczywiście nieuzasadnioną w rozumieniu artykułu 35§ 3 a) Konwencji. Trybunał podnosi ponadto że nie jest niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. W szczególności Rząd nie powołał się na niewyczerpanie krajowych środków odwoławczych. Należy zatem uznać ją za dopuszczalną.

B. Meritum

1. Argumenty stron

122. Rząd nie kwestionuje, że w niniejszej sprawie ma zastosowanie artykuł 5 Konwencji. Podnosi, że bardzo krótkie, w jego ocenie pozbawienie wolności skarżących było uzasadnione z punktu widzenia

artykułu 5 Konwencji. Skarżący zostali doprowadzeni na posterunek w celu ustalenia ich tożsamości i przeprowadzenia badania na obecność alkoholu w organizmie, to znaczy niezbędnych czynności mających na celu wszczęcie wobec nich postępowania karnego.

123. Rząd zauważa, że po stwierdzeniu, że pozbawienie wolności skarżących nie nastąpiło z powodów wymienionych w artykule 15 ustęp 1 punkt 3 ustawy o Policji, władze powołały się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1995 roku (zob. punkty 63-67 powyżej). Opierając się na tym orzecznictwie władze uznały, że środek ten nie był, w rozumieniu prawa polskiego „zatrzymaniem” a to było spowodowało, że nie mogli skorzystać z proceduralnych uprawnień przyznanych „osobom zatrzymanym” w rozumieniu kodeksu postępowania karnego, takich jak otrzymanie protokołu z zatrzymania, doręczenie uzasadnienia zastosowania tego środka oraz kontroli sądowej zgodności z prawem takiego działania.

124. Skarżący utrzymują, że pozbawienie ich wolności było niezgodne z prawem z powodu braku przesłanek zatrzymania przewidzianych w artykule 244 kodeksu postępowania karnego. Zatrzymanie ich nastąpiło mimo braku dowodów pozwalających na podejrzenie, że popełnili czyn zabroniony i obawy ucieczki lub zatarcia przez nich śladów przestępstwa czy też, z powodu niemożności ustalenia ich tożsamości.

125. Skarżący podnoszą poza tym, że nie mieli możliwości uzyskania protokołu z zatrzymania oraz informacji o powodach zatrzymania co dawałoby możliwość zaskarżenia zastosowanego środka, a powyższe stanowi naruszenie prawa krajowego i Konwencji.

2. Ocena Trybunału

a) Zaistnienie pozbawienia wolności

126. Trybunał uważa, że najpierw należy określić czy skarżący zostali pozbawieni wolności w rozumieniu artykułu 5 § 1 Konwencji.

127. Trybunał przypomina, że w celu określenia czy osoba jest „pozbawiona wolności” w rozumieniu artykułu 5, należy zacząć od konkretnej sytuacji oraz wziąć pod uwagę szereg kryteriów takich jak rodzaj, czas, skutki i warunki wykonania omawianego środka. Trybunał przypomina również, że różnica pomiędzy pozbawieniem a ograniczeniem wolności leży jedynie w sferze stopnia lub intensywności oddziaływania, a zatem nie jest to różnica istoty czy natury (*Guzzardi p. Włochom*, dn. 6 grudnia 1980 r., §§ 92-93, seria A nr 39) . Trybunał powtarza, że artykuł 5 może mieć zastosowanie nawet w przypadku krótkotrwałego pozbawienia wolności (zob. na przykład *Gillan i Quinton p. Zjednoczonemu Królestwu*, nr 4158/05, § 57, ETPC 2010-..., sprawa, w której skarżący zostali zatrzymani w celu kontroli osobistej na około trzydzieści minut; *Shimovolos p. Rosji*, nr 30194/09, § 48, dn. 21 czerwca 2011, sprawa, w której skarżący był przetrzymywany na posterunku policji przez czterdzieści pięć minut ;

Novotka p. Słowacji (post.), nr 47244/99, dn. 4 listopada 2003, sprawa dotycząca zatrzymania na około godzinę, *Nada p. Szwajcarii* [WI], nr 10593/08, §§ 225-226, dn. 12 września 2012 r.).

128. Trybunał zauważa, że w przedmiotowej sprawie Rząd nie zakwestionował zastosowania artykułu 5 Konwencji.

129. Trybunał podnosi, że dokładny czas zatrzymania skarżących na posterunku nie został precyzyjnie określony. Jednak na podstawie akt sprawy można stwierdzić, że zatrzymanie trwało blisko dwie godziny.

130. Trybunał zauważa następnie, że doprowadzenie i przetrzymanie skarżących na posterunku nastąpiło po zatrzymaniu przez patrol policji. Skarżącym nakazano opuszczenie taksówki, w której się znajdowali i zawieziono ich następnie samochodem policji do komisariatu gdzie poddano ich kontroli tożsamości i badaniu na zawartość alkoholu. Mogli opuścić pomieszczenia komisariatu jedynie za wyraźną zgodą policjantów, po dokonaniu niezbędnych czynności związanych ze sporządzeniem akt w ich sprawie. Trybunał uważa, że mimo krótkiego okresu przetrzymywania skarżących na posterunku, stopień przymusu tego środka był wystarczający by wejść w zakres stosowania artykułu 5.

131. Trybunał uważa zatem, że skarżący zostali pozbawieni wolności w rozumieniu artykułu 5 § 1 Konwencji.

b) Uwagi do artykułu 5 § 1 Konwencji

132. Trybunał musi rozważyć czy pozbawienie wolności skarżących mieści się w wymogach artykułu 5 § 1 Konwencji. Trybunał przypomina, że przepis ten zawiera wyczerpującą listę dopuszczalnych podstaw pozbawienia wolności i że żadne pozbawienie wolności nie będzie zgodne z prawem, jeżeli nie jest oparte na jednej z podstaw wyznaczonych przez punkty od a do f artykułu 5 (*Witold Litwa p. Polsce*, nr 26629/95, § 49, dn. 4 kwietnia 2000 r.).

133. Trybunał zauważa, że zatrzymanie skarżących nastąpiło po tym jak funkcjonariusze policji – obecni na miejscu zdarzenia w Ostródzie, w nocy z 30 na 31 sierpnia 2003 roku i obserwujący rozwój wydarzeń - zidentyfikowali skarżących jako sprawców zakłócenia publicznego. W czasie zatrzymania przez policjantów można było powziąć uzasadnione podejrzenie, że skarżący są winni wykroczenia.

134. Następnie Trybunał podnosi, że zatrzymanie skarżących nie nastąpiło w wyniku rutynowych działań policji, ale było częścią połączonych działań sił porządkowych mających na celu ustalenie tożsamości i doprowadzenie na posterunek większej ilości sprawców by dokonać tam niezbędnych czynności do przeprowadzenia wobec nich postępowania o popełnienie wykroczenia.

135. Trybunał zauważa, że podejrzenia wobec Sebastiana Tomaszewskiego i Artura Tomaszewskiego zostały potwierdzone w czasie postępowania karnego, które zakończyło się orzeczeniem odpowiednio kary

grzywny i obowiązku prac społecznie użytecznych z powodu wykroczenia przewidzianego w artykule 51 §§ 1 i 2 oraz 141 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

136. Wziąwszy powyższe pod uwagę, Trybunał uznaje, że pozbawienie wolności skarżących dokonane w celu doprowadzenia ich przed właściwy sąd w związku z podejrzeniem popełnienia wykroczenia mogłoby być uzasadnione z punktu widzenia artykułu 5 § 1 c) Konwencji.

137. Trybunał przypomina, że zgodnie z art. 5 § 1 Konwencji każde pozbawienie wolności musi być „zgodne z prawem”, co zawiera wymaganie, by zostało przeprowadzone „zgodnie z procedurą przewidzianą przez prawo”. W tym miejscu Konwencja nade wszystko odwołuje się do prawa krajowego i przedkłada obowiązek zgodności z jego materialnymi i proceduralnymi postanowieniami (wyż. cyt. *Witold Litwa* § 72). Jeśli na władzach krajowych, a szczególnie na sądach spoczywa w pierwszym rzędzie obowiązek interpretowania i stosowania prawa wewnętrznego, to sytuacja przedstawia się inaczej w sprawach, w których w odniesieniu do artykułu 5 § 1 nieprzestrzeganie prawa krajowego pociąga za sobą naruszenie Konwencji. W takim przypadku, Trybunał może i powinien sprawować na określonym poziomie kontrolę w celu sprawdzenia czy przestrzegano prawa krajowego (*Baranowski p. Polsce*, nr 28358/95, § 56, dn. 28 marca 2000 r.).

138. Jednak mimo, że z punktu widzenia prawa krajowego „zgodność z prawem „aresztowania jest istotnym elementem, to jednak to nie wystarcza. Trybunał musi być ponadto przekonany, że aresztowanie w danym okresie jest zgodne z celem artykułu 5 § 1, to jest ochroną jednostki przed arbitralnymi działaniami (zob. pośród wielu innych, *Amuur p. Francji*, dn. 25 czerwca 1996 r., § 50, *Zbiór wyroków i postanowień 1996-III*; *Ilaşcu i inni p. Mołdowie i Rosji* [WI], nr 48787/99, § 461, ETPC 2004-VII; *Assanidze p. Gruzji* [WI], nr 71503/01, § 171, ETPC 2004-II; *McKay p. Zjednoczonemu Królestwu*[WI], nr 543/03, § 30, ETPC 2006-X; *Mooren p. Niemcom* [WI], nr 11364/03, § 76, ETPC 2009- ..., oraz *Medvedyev i inni p. Francji* [WI], nr 3394/03, § 79, 2010 -...).

139. Trybunał podkreśla, że jeżeli chodzi o pozbawienie wolności, szczególnie ważne jest, aby spełniona była ogólna zasada pewności prawa. Dlatego też istotnym jest, aby przesłanki zastosowania pozbawienia wolności na gruncie prawa krajowego były jasno określone, oraz aby prawo samo w sobie było przewidywalne w zakresie jego stosowania tak, by spełniało standard „zgodności z prawem” ustalony przez Konwencję, standard, który wymaga, żeby wszelkie prawo było dostatecznie precyzyjne, umożliwiając osobie – jeżeli jest to konieczne korzystającej z odpowiedniego poradnictwa – przewidzenie konsekwencji, które dane działanie może za sobą pociągnąć, w stopniu, w jakim uzasadniają to okoliczności (*Steel i inni p. Zjednoczonemu Królestwu*, dn. 23 września 1998 r., § 54, *Zbiór 1998-VII*).

140. W przedmiotowej sprawie Trybunał zauważa, że w postanowieniach wydanych przez polskie władze w sprawie skarżących nie wskazano na jakim przepisie prawnym mogłoby się opierać pozbawienie ich wolności. Powoływały się w tym względzie na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 1995 roku oraz na rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 roku (zob. punkt 24 powyżej). Trybunał zauważa, że polski Rząd w uwagach przedstawionych do niniejszej skargi nawet nie zacytował tych przepisów.

141. Trybunał na wstępie zauważa, że w wyżej wymienionej uchwale, polski Sąd Najwyższy stwierdził, że w ani przepisach kodeksu postępowania karnego ani kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia nie jest wyraźnie wyszczególniony przypadek doprowadzenia na posterunek osoby podejrzaney o popełnienie wykroczenia w celu dokonania kontroli, o której mowa a artykule 14 ustawy o Policji lub w artykule 19 kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Jednak Sąd Najwyższy orzekł, że w zakresie funkcji sprawowanych przez Policję, doprowadzenie na posterunek jest z przyczyn praktycznych dozwolone (zob. punkt 66 powyżej). Trybunał zauważa również, że uchwały Sądu Najwyższego, takie jak przywołana przez Rząd w niniejszej sprawie, nie mają w prawie polskim mocy wiążącej (zob. punkty 70-71 powyżej).

142. Trybunał zauważa, że kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, na który powołał się Sąd Najwyższy w wymienionej powyżej uchwale został uchylony w 2001 roku, po przyjęciu nowego kodeksu (zob. punkt 59 powyżej). Tak też, skoro kodeks ten już nie obowiązywał w czasie gdy skarżący zostali pozbawieni wolności, jego przepisy nie mogły mieć do tej sprawy zastosowania. Natomiast w artykule 14 ustawy o Policji dającym funkcjonariuszom ogólne zezwolenie na wykonywanie szeregu czynności w celu ścigania i zapobiegania czynom zabronionych nie ma nigdzie mowy o pozbawieniu wolności. Choć artykuł 15 ustęp 1 tej ustawy, który stanowi uzupełnienie artykułu 14, zezwala na zastosowanie pozbawienia wolności w dokładnie określonych przypadkach (zob. punkty 50-51 powyżej), to żadne z wymienionych założeń nie odpowiada sytuacji w jakiej znaleźli się w przedmiotowej sprawie skarżący.

143. Trybunał stwierdza również, że rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 września 1990 roku, na które się powołał się Prokurator Rejonowy w Ostródzie w postanowieniu z dnia 10 marca 2004 określa procedurę stosowaną w przypadkach przewidzianych w paragrafie 1 punktu 2 i 3 rozdział 1 rozporządzenia w czasie zatrzymania: osoby pozbawionej wolności, która zbiegła z miejsca osadzenia lub osoby stwarzającej bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia (zob. punktu 57 i 50 powyżej). Żaden z tych przypadków nie dotyczy niniejszej sprawy.

144. Wziąwszy powyższe pod uwagę, Trybunał stwierdza, że polski Rząd nie wykazał, że w prawie krajowym istnieje podstawa prawna dla pozbawienia wolności skarżących.

145. Wynika z tego, że doszło do naruszenia artykułu 5 § 1 Konwencji.

c) Brak kontroli sądowej zgodności z prawem pozbawienia wolności skarżących (artykuł 5 § 4 Konwencji)

146. Trybunał przypomina, że celem artykułu 5 § 4 Konwencji jest zapewnienie, aby osoba pozbawiona wolności dysponowała środkiem, umożliwiającym jej szybkie zwolnienie, jeżeli pozbawienie wolności jest niezgodne z prawem. Prawo zagwarantowane przez artykuł 5 § 4 stosuje się jedynie w przypadku osób pozbawionych wolności i nie można się na powoływać na ten artykuł, w sytuacji, gdy po zwolnieniu, pokrzywdzony będzie chciał wnieść o stwierdzenie nieważności uprzedniego osadzenia lub zatrzymania (*X. p. Szwecji* (post.), nr 10230/82, dn. 11 maja 1983 r.) . Przepis ten nie ma zastosowania do innych środków odwoławczych dających możliwość skontrolowania, czy zatrzymanie, które nie ma już miejsca, było zgodne z prawem, a w szczególności gdy trwało bardzo krótko, tak jak w przedmiotowej sprawie (zob. *Slivenko p. Łotwie* [WI], nr 48321/99, § 158, Zbiór 2003-X, *Baisiuev i Anzorov p. Gruzji*, nr 39804/04, § 69, dn. 18 grudnia 2012 r.).

147. Stąd Trybunał uważa za zbędne badania zasadności zgłoszonego przez skarżącego zarzutu skarżącego na gruncie artykułu 5 § 4 Konwencji.

d) Brak możliwości skarżących dochodzenia odszkodowania z tytułu pozbawienia wolności (artykuł 5 § 5 Konwencji)

148. Skarżący zarzucają, że nie mieli możliwości dochodzenia odszkodowania za szkodę poniesioną z powodu niezgodnego z prawem pozbawienia wolności.

149. Rząd nie wypowiedział się na temat tego zarzutu.

150. Trybunał przypomina, że prawo do odszkodowania, o którym mowa w ustępie 5 artykułu 5 Konwencji zakłada, że naruszenie jednego z pozostałych ustępów tego przepisu zostało dowiedzione przez organ krajowy lub instytucje Konwencji (*N.C. p. Włochom*[WI], nr 24952/94, § 49, ETPC, 2002-X ; *Pantea p. Rumunii*, nr 33343/96 § 262, dn. 3 czerwca 2003 r.).

151. Następnie Trybunał przypomina, że stwierdził naruszenie artykułu 5 § 1 Konwencji z powodu niezgodnego z prawem pozbawienia wolności skarżących (zob. powyżej punkt 145). Wynika z tego, że artykuł 5 § 5 ma w przedmiotowej sprawie zastosowanie.

152. Trybunał zauważa, że artykuł 552 § 4 polskiego kodeksu postępowania karnego przewiduje możliwość, aby osoba pokrzywdzona oczywiście nieuzasadnionym zatrzymaniem dochodziła odszkodowania za poniesioną w ten sposób szkodę (zob. powyżej punkty 68-69).

153. Niemniej jednak z akt niniejszej sprawy wynika, że pozbawienie wolności skarżących, które nastąpiło w wyniku doprowadzania ich i przetrzymywania na komisariacie, nie zostało uznane przez władze za „zatrzymanie” w rozumieniu tego kodeksu. Tak też, nie wydaje się, żeby skarżący mogli się powołać na przepisy tego kodeksu w razie dochodzenia odszkodowania z tytułu pozbawienia wolności

154. Trybunał zauważa również, że artykuł 417 Kodeksu cywilnego przewiduje, że osoba pokrzywdzona niezgodnym z prawem działaniem lub zaniechaniem Państwa może wnosić o naprawienie doznanej z tego powodu szkody (zob. powyżej punkt 62). Treść tego przepisu wskazuje, że wniesienie powództwa o odszkodowanie zależy od wcześniejszego wykazania niezgodnego z prawem działania lub zaniechania Państwa, które stanowiło przyczynę szkody.

155. A z postanowień wydanych w przedmiotowej sprawie przez władze krajowe wynika, że uważały one, iż pozbawienie wolności skarżących miało w prawie krajowym podstawę prawną i co za tym idzie było zgodne z prawem. Tak też, uwzględniając przyjęte na poziomie krajowym podejście, Trybunał nie jest przekonany, czy powództwo o odszkodowanie na podstawie artykułu 417 kodeksu cywilnego byłoby w przypadku skarżących skutecznym środkiem odwoławczym w rozumieniu artykułu 5 § 5 Konwencji.

156. Trybunał nie otrzymał informacji o innych przepisach prawa krajowego, które pozwoliłyby skarżącym uzyskać odszkodowanie za uznane za niezgodne z Konwencją pozbawienie wolności. Trybunał uważa zatem, że nie zostało dowiedzione, że skarżący dysponowali taką możliwością na gruncie krajowym.

157. Stąd Trybunał stwierdza naruszenie artykułu 5 § 5 Konwencji.

IV. INNE ZARZUTY

158. Skarżący zarzucają, że nie zostali poinformowani o przyczynach dla których zostali zatrzymani.

159. Trybunał przypomina, że artykuł 5 § 2 Konwencji nakłada obowiązek poinformowania osoby zatrzymanej w prostym i zrozumiałym dla niego języku o przyczynach zatrzymania i o stawianych mu zarzutach, tak by, na podstawie ustępu 4 tego przepisu, mógł odwołać się do sądu w celu ustalenia legalności tego zatrzymania (*Fox, Campbell i Hartley p. Zjednoczonemu Królestwu*, nr 12244/8 i następne, § 42, dn. 27 lipca 2006 r.) Zatrzymany powinien uzyskać te informacje „niezwłocznie”, lecz zatrzymujący go policjant może mu nie od razu udzielić tych wszystkich informacji. Aby stwierdzić, czy zatrzymany otrzymał wystarczającą ilość informacji i w odpowiednim czasie, należy uwzględnić okoliczności danej sprawy.

160. W niniejszej sprawie, Trybunał podnosi, że z odręcznie sporządzonej przez funkcjonariusza policji notatce datowanej na 23 sierpnia 2003 roku wynika, że po opuszczeniu posterunku, to jest co najmniej po dwóch godzinach od zatrzymania skarżących poinformowano ich, że zostanie wszczęte wobec nich postępowanie o zachowanie stanowiące zakłócenie porządku publicznego. Tak też Trybunał uważa, że skarżący zostali poinformowani o powodach pozbawienia ich wolności w rozumieniu artykułu 5 § 2 Konwencji.

161. Na podstawie artykułu 35 §§ 3 (a) oraz 4 Konwencji, Trybunał oddala zatem ten zarzut jako oczywiście bezzasadny.

162. Przywołując artykuł 6 Konwencji skarżący Sebastian i Artur Tomaszewscy zarzucają, że wszczęte przeciwko nim postępowania karne nie były rzetelnie prowadzone.

163. Trybunał stale przypomina, że zgodnie z Artykułem 19 Konwencji jego obowiązkiem jest zapewnienie przestrzegania zobowiązań przyjętych przez Umawiające się Strony Konwencji. W szczególności nie jest jego rolą zajmowanie się błędami w ustaleniach faktycznych lub prawnych, rzekomo popełnionymi przez sąd krajowy, chyba że i tylko w takim stopniu, w jakim mogą one naruszać prawa i wolności chronione Konwencją. Choć Artykuł 6 gwarantuje prawo do rzetelnego procesu, to nie ustanawia żadnych zasad dotyczących dopuszczalności dowodów ani sposobu, w jaki powinny być oceniane, które to kwestie są zasadniczo przedmiotem regulacji prawa krajowego i sądów krajowych (*García Ruiz p. Hiszpanii* [WI], nr 30544/96, § 28, ETPC 1999-I § 28).

164. W przedmiotowej sprawie, Trybunał zauważa, że nie przedstawiono żadnego dowodu na poparcie tezy skarżących, że wszczęte przeciwko nim postępowania były prowadzone w nierzetelny sposób. Trybunał podnosi, że skarżący mogli przedstawić uznane przez nich za właściwe do obrony argumenty na takich samych warunkach jak oskarżenie, zgodnie z zasadą kontryktoryjności. Okoliczność, że sądy, w zresztą w obszernie uzasadnionym wyroku, przychyliły się do tezy oskarżenia a nie do argumentów oskarżonych zdecydowanie nie wystarczy, żeby stwierdzić naruszenie zasady rzetelnego procesu.

165. Nie doszło zatem do naruszenia 6 § 1 Konwencji, a ta część skargi jest oczywiście nieuzasadniona, w rozumieniu artykułu 35 §§ 3 (a) i 4 Konwencji.

V. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

166. Zgodnie z artykułem 41 Konwencji,

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów oraz jeśli prawo wewnętrzne Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

167. Każdy ze skarżących domaga się 35 000 euro (EUR) z tytułu doznanej szkody.

168. Rząd uważa, że roszczenia te są wygórowane.

169. Trybunał nie dostrzega związku przyczynowego pomiędzy stwierdzonym naruszeniem a przywołaną szkodą materialną i odrzuca to żądanie. Uznaje natomiast, że istnieją podstawy do przyznania każdemu ze skarżących kwoty 6 000 euro z tytułu szkody moralnej.

B. Koszty i wydatki

170. Trybunał zauważa, że skarżący nie przedstawili roszczeń z tytułu kosztów i wydatków. Trybunał nie przyznaje więc kwoty pieniężnej z tego tytułu.

C. ODSETKI ZA ZWŁOKĘ

171. Trybunał uznaje, że odsetki z tytułu niewypłacenia zasądzonych kwot powinny być naliczone według stopy równej krańcowej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego, powiększonej o trzy punkty procentowe.

Z TYCHPRZYCZYNTRYBUNAŁ,

1. *Uznaje* skargę za dopuszczalną, co do zarzutów z artykułu 5 §§ 1, 4 i 5 Konwencji dotyczących skarżących Sebastiana i Artura Tomaszewskich oraz uznaje za niedopuszczalną w pozostałej części;
2. *Stwierdza*, jednogłośnie, że doszło do naruszenia artykułu 5 § 1 Konwencji;
3. *Stwierdza*, stosunkiem głosów sześć do jednego, że nie ma konieczności przeprowadzania analizy zarzutu z artykułu 5 § 4 Konwencji ;

4. *Stwierdza*, jednogłośnie, że doszło do naruszenia artykułu 5 § 5 Konwencji;
5. *Stwierdza*, jednogłośnie,
  - a) że pozwane Państwo winno wypłacić każdemu ze skarżących w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym wyrok stanie się prawomocny zgodnie z artykułem 44 § 2 Konwencji kwotę 6 000 EUR (sześć tysięcy euro), powiększoną o podatek, który może być pobrany, z tytułu szkody moralnej, która będzie przeliczona na walutę Państwa pozwanego po kursie z dnia zapłaty;
  - b) że od wygaśnięcia wyżej wspomnianego terminu do momentu zapłaty będą płacone zwykłe odsetki według stopy procentowej równej krańcowej stopie Europejskiego Banku Centralnego stosowanej w tym okresie, powiększonej o trzy punkty procentowe;
6. *Oddala*, jednogłośnie pozostałą część roszczenia dotyczącą słusznego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku francuskim i obwieszono pisemnie w dniu 15 kwietnia 2014 roku, zgodnie z artykułem 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Fatoş Aracı
Zastępca Kanclerza

Ineta Ziemele
Przewodnicząca

Zgodnie z artykułami 45 § 2 Konwencji oraz 74 § 2 rozporządzenia, do niniejszego wyroku zostaje dołączone zdanie odrębne sędziego Z. Kalaydjieva.

I.Z.
F.A.

ZDANIE odrębne częściowo zgodne ze zdaniem większości co do naruszenia SĘDZIEGO KALAYDJIEVA

(*Thumaczenie*)

Do stwierdzenia, że zatrzymanie trzech skarżących - młodych ludzi w okresie okoliczności faktycznych sprawy - było niezgodne z artykułem 5 § 1 Konwencji skłoniły mnie inne, niż moich szanownych kolegów, racje.

Wydaje mi się, że sam w sobie fakt, iż uprawnienie do zastosowania pozbawienia wolności przez policjantów w przedmiotowej sprawie opierało się na zakwestionowanej podstawie prawnej, a w ustawodawstwie krajowym nie przewidziano kontroli sądowej legalności tych uprawnień jest wystarczający do stwierdzenia naruszenia artykułu 5 § 1 Konwencji, przepisu mającego na celu zapobieganie arbitralnemu pozbawieniu wolności. Zważywszy, że orzecznictwo Trybunału w kwestii przewidywalności praw zezwalających na pozbawienie wolności jest jasne, zgadzam się w pełni z moimi kolegami w stwierdzeniu, że doszło do naruszenia artykułu 5 § 1 Konwencji, jako, że, „polski Rząd nie wykazał, że w prawie krajowym istnieje podstawa prawna dla pozbawienia wolności skarżących”, (zob. punkty 141-145 wyroku).

Niemniej jednak większość wyszła z własnej inicjatywy poza to stwierdzenie, aby zbadać potencjalną zgodność zakwestionowanego pozbawienia wolności z artykułem 5 § 1 c). Co więcej, większość uznała, że pozbawienie wolności było zgodne z tym przepisem, jak się wydaje, dlatego, że brak podstawy prawnej wynikał z luki w prawie krajowym. Innymi słowy, wydaje się większość uznała, że gdyby zaskarżone zatrzymanie byłoby przewidziane przez prawo, to byłoby prawidłowe nie tylko z punktu widzenia prawa krajowego, ale z punktu widzenia wymogów artykułu 5 Konwencji. Nie mogę zgodzić się z tą opinią.

Wobec trzech zatrzymanych osób można było prawdopodobnie „*powziąć uzasadnione podejrzenie, że są winni wykroczenia*”, ale w aktach sprawy nie ma żadnego dowodu, że to zatrzymanie zostało „dokonane w celu doprowadzenia ich przed właściwy sąd” tak jak tego wymaga artykuł 5 § 1 c). Jeśli zgodnie z artykułem 5 § 2 w chwili zatrzymania skarżącym zostałyby przedstawione zarzuty i zostaliby postawieni przed sędzią lub innym urzędnikiem uprawnionym przez ustawę do wykonywania władzy sądowej w celu potwierdzenia konieczności pozbawienia wolności w rozumieniu artykułu 5 § 3, to władze należycie wykazałyby, że zatrzymanie skarżących odbyło się właśnie w tym celu. Jednak nawet nie wspomniano, że kwestionowane zatrzymanie zostało dokonane w tym celu, a policjanci

nie powiedzieli, że dokonują go w tym właśnie celu w chwili zatrzymania lub później, ani nawet nie utrzymywali, że to zatrzymanie wynika z przepisów prawa lub z wykonywanych przez nich konkretnych czynności. Trzy zatrzymane osoby nie zostały przesłuchane na okoliczność zarzucanego im czynu zabronionego i nie wydano żadnego postanowienia wskazującego, że zatrzymanie było uzasadnione popełnieniem czynu zabronionego lub, że miało na celu postawienie tych osób przed właściwym sędzią. Skarżących zwolniono nie informując ich o postawionych im zarzutach. Nadto, kilka miesięcy po zatrzymaniu poinformowano ich o wszczęciu wobec nich postępowania, co nastąpiło najprawdopodobniej po złożeniu przez nich skargi na nadużycie władzy przez policjantów, wtedy gdy ich uczestnictwo w tym postępowaniu nie było nawet wymagane. Ze swej strony policjanci wyjaśnili, że zatrzymanie nastąpiło w celu kontroli tożsamości i zbadania poziomu alkoholu w organizmie. Jednak w czasie trwania postępowania przed Trybunałem, pozwane Państwo podnosiło, że kwestionowane zatrzymanie podlegało artykułowi 5 § 1 b) a nie artykułowi 5 § 1 c) Konwencji. A zatem, jest mi trudno zgodzić się z opinią większości zgodnie z którą istnienie w prawie krajowym właściwego przepisu miałyby być wystarczające dla uzasadnienia pozbawienia wolności skarżących z punktu widzenia artykułu 5 § 1 c) Konwencji tylko dlatego, że byli podejrzani o popełnienie wykroczenia (punkt 136 wyroku).

Brak odnotowania takich danych jak data i godzina zatrzymania, miejsce aresztu, nazwisko aresztowanego, jak również powody aresztowania i tożsamość osoby dokonującej tej czynności uniemożliwia Trybunałowi sformułowanie złożenia, a co dopiero dokonanie oceny zgodności aresztowania z Konwencją. Według orzecznictwa Trybunału taka luka „musi być uznana za niezgodną z wymogiem zgodności z prawem aresztowania oraz z samym celem artykułu 5 Konwencji” (zob. *Anguelova p. Bułgarii*, nr 38361/97, § 154, ETPC 2002-IV, *Kurt p. Turcji*, dn. 25 maja 1998 r., § 125, *Zbiór wyroków i postanowień* 1998-III, oraz *Menecheva p. Rosji*, nr 59261/00, § 87, ETPC 2006-III).

Założywszy nawet, że Trybunał powinien był przyjąć, że trzy zatrzymane osoby mogły być podejrzane o popełnienie czynu zabronionego oraz, że byłoby to słuszne przypuszczenie, to jednak nie to jest wystarczające by uznać zakwestionowane zatrzymanie natychmiast i bezwarunkowo za zgodne z wymogami artykułu 5 § 1 c) Konwencji. Nadto ten warunek *sine qua non*, ten przepis wymaga co najmniej, żeby osoba dokonująca czynności zatrzymania miała rzeczywisty zamiar postawić zatrzymaną osobę przed właściwym sądem.

Poza tym, aby wymóg zgodności z artykułem 5 został spełniony, pozbawienie wolności musi spełniać gwarancje procesowe braku arbitralności, w szczególności gwarancje wymienione w artykule 5 §§ 3 i 4. A, jak to zostało wykazane w przedmiotowej sprawie, w prawie krajowym nie było takich gwarancji, a praktyka nie oferowała również zabezpieczeń

mających na celu zapobieżenie arbitralnym zatrzymaniom administracyjnym. Z tego względu, wyrażam ubolewanie, że większość uznała, że artykuł 5 § 4 nie daje prawa do odwołania się do sądu w przypadku gdy zainteresowana osoba została zwolniona po krótkim zatrzymaniu (zob. punkt 146 wyroku) i dowiadyuje się, że nie ma konieczności przeprowadzania analizy zarzutu z artykułu 5 § 4 Konwencji.

Stanowisko przyjęte przez większość, stawiające - wydaje mi się niesłusznie - domniemanie potencjalnej zgodności zakwestionowanego zatrzymania z materialnymi wymogami Konwencji, stwarza wrażenie, że do oceny tej zgodności nie są wymagane żadne gwarancje procesowe. Stąd opinia większości, że stwierdzone w przedmiotowej sprawie naruszenie artykułu 5 Konwencji wynika z luki w prawie krajowym pozostawia, jak się wydaje, bez odpowiedzi materialne i procesowe zarzuty (najwyraźniej wynikające z tej luki) skarżących.

Nie jestem przekonana, że wymogi materialne i procesowe artykułu 5 można interpretować rozdzielnie. Z punktu widzenia teorii prawa, wymogi te są niezbędne dla zapewnienia skutecznego wykonania prawa do wolności osobistej, ale również (wraz z prawem do korzystania z pomocy adwokata) w celu zapobieżenia złemu traktowaniu, którego zakazuje artykuł 3 Konwencji. Jeżeli policja wykonywałaby naprawdę czynności kontroli tożsamości i badania poziomu alkoholu w organizmie, to naprawdę nie wiadomo, dlaczego rodzicom skarżących nie pozwolono wejść na teren komisariatu podczas krótkiego zatrzymania ich dzieci. Ponadto pozwany Rząd utrzymywał, że nie było można było z pewnością określić pochodzenia obrażeń skarżących. Zgadzam się, że nie przedłożyli oni Trybunałowi dowodów na poparcie zarzutu złego traktowania, niemniej jednak sądzę, że obecność ich rodziców i gwarancje zapisane w artykule 5 mogłyby się przyczynić do zapobieżenia ewentualnemu ryzyku i nieuzasadnionym zarzutom oraz/lub być pomocą dla władz krajowych w ustaleniu dokładniejszego stanu faktycznego.